

Complexnummer: 515061

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ziekenhuiscomplex

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

515062, 515063, 515064, 515102

Woonplaats

Leiden

Gemeente

Leiden

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Rijnsburgerweg 4, 2333 AA te Leiden

Complexomschrijving

Inleiding

Het HOOFDGEBOUW, twee POORTGEBOUWEN, de VILLA en bijbehorend KOETSHUIS zijn de resterende onderdelen van het grote academisch ziekenhuiscomplex. De villa heeft gefunctioneerd als directeurswoning bij het complex. Het hoofdgebouw - waarvan de eerste fase in de periode 1914-1921 ontworpen is door J.M. de Groot en de tweede fase in 1922-1925 ontworpen door G. Westerhout - is tot stand gekomen in 1925-29; de poortgebouwen uitgevoerd in een zakelijk expressionistische bouwstijl dateren eveneens omstreeks deze tijd; villa in neo-Franse renaissancestijl en koetshuis in chaletstijl zijn van oudere datum, te weten 1886 en zijn nadien onderdeel van het ziekenhuiscomplex geworden.

Omschrijving

De complexonderdelen zijn gelegen aan de Rijnsburgerweg. De villa en het koetshuis staan in een tuin, met een smalle strook groen langs de Rijnsburgerweg. De voorgevel (oost) van het huis ligt aan de Rijnsburgerweg. Noordwestelijk van het huis staat het koetshuis.

Waardering

Het hoofdgebouw en bijbehorende poortgebouwen, villa met bijbehorend koetshuis zijn van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als belangrijke restanten van het uitgebreide academisch ziekenhuiscomplex en de betekenis van het complex in de ontwikkeling van de gezondheidszorg, uitgevoerd in verschillende voor de tijd van ontstaan typerende bouwstijlen. De villa en het koetshuis zijn tevens van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde wegens de rol die de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

villa als directeurswoning heeft gespeeld in de geschiedenis van het academisch ziekenhuiscomplex en wegens de toegepaste bouwstijlen. Het complex is stedenbouwkundig gezien van belang dankzij de beeldbepalende ligging aan de Rijnsburgerweg. Het exterieur van de villa en het koetshuis zijn zeer gaaf. Van de villa zijn essentiële interieuronderdelen bewaard gebleven.

Monumentnummer*: 515062

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82984/34

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leiden	Leiden	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leiden	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leiden	R			1620

*Omschrijving***

Inleiding

VILLA, oorspronkelijk als directeurswoning gebouwd behorend bij het academisch ziekenhuis, in neo-Franse Renaissancestijl uit 1886. De eerste steen is gelegd door M.H. Vink. De tegeltableaus in de gevels van de villa bestaan uit handbeschilderde tegels van de fabrikant Holland-Utrecht. Een deel van de leien op het dak is inmiddels vervangen door bitumeuze dakbedekking.

Omschrijving

Het samengestelde bouwvolume van de villa is opgetrokken in rode baksteen onder een afgeknot schilddak met een overstekende houten goot op klampen, een gemetselde schoorsteen en leien in Maasdekking. Delen van het pand zijn twee bouwlagen hoog, andere delen één bouwlaag. De gevels zijn opgetrokken boven een plint van hardsteen en voorzien van talloze risalieten en uitbouwen. Ze zijn rijk geornamenteerd met gepleisterde speklagen, aanzet- en sluitstenen, profiellijsten en vensterstijlen. Verder tegeltableaus, sierankers en waterlijsten die zijn doorgetrokken vanuit de houten waterdorpels. Rechtgesloten vensters met bovenlichten waarin glas-in-lood in ruitpatronen, onder strekken en segmentbogen. Siermetselwerk in de boogtrommels van de segmentbogen.

Het linker deel van de voorgevel (oost) telt twee bouwlagen en risaleert onder een steil schilddak. Direct naast de risaliet, in het rechterdeel van één bouwlaag, bevindt zich de ingang, een paneel deur met ruitjes en sierijzers boven een hardstenen trap. Op het bordes van de trap staat een gietijzeren hekje met een houten zuil, die een houten baldakijn met kroonlijst en sierrand ondersteunt.

Zowel in het dakvlak boven de risaliet als boven de ingang een geornamenteerde dakkapel, met fronton, onder een zadeldak. In de dakkapel boven de risaliet een zandstenen tympaan. Bovendien wordt de voorgevel verlevendigd door stucwerk voluten,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

diamantkoppen, cartouches, sierbollen en consoles met leeuwekoppen en bloemmotieven. Tegeltaleaus met aan Art Nouveau verwante motieven onder de vensters.

Ook in de linker zijgevel (zuid) zijn tegeltaleaus onder de vensters aangebracht.

De zijgevels en achtergevel zijn verder veel minder gedecoreerd en van minder speklagen voorzien. Tegen de achtergevel (west) een serre van hout op een gemetselde onderbouw. De onderbouw is gepleisterd met schijnvoegen. Een houten trap met een ijzeren hekje vormt de toegang tot de serre vanuit de tuin.

Op de serre overdekt een lessenaardak op houten kolommen een deel van het balkon. Tussen de kolommen opengewerkte en aan Art Nouveau verwante houten bogen.

Boven de rechter zijgevel (noord) is in het dak één dakkapel met fronton onder een zadeldak.

Interieur

In het interieur zijn onder meer bewaard gebleven: stucplafonds, wandbetimmeringen, gestucte lijsten op muren, paneeldeuren en deurposten.

In de kamer-en-suite ligt bovendien nog visgraat-parket met een ingelegde rand en in de hal resteren onder andere de wit marmeren vloer met plinten, gesneden trappalen in de stijl van Vredeman de Vries, een houten trapleuning op ijzeren balusters en een tochtdeur met geëtst glas. In de toiletten nog Art Nouveau tegels.

Waardering

De villa is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde wegens de rol die het pand als directeurswoning heeft gespeeld in de geschiedenis van het academisch ziekenhuiscomplex en van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens het ontwerp in de stijl van de Neo-Franse Renaissance.

Stedenbouwkundig gezien is de villa van belang dankzij de beeldbepalende ligging aan de Rijnsburgerweg.

Het exterieur van de villa is zeer gaaf. Van de villa zijn essentiële interieuronderdelen bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 515063

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82984/6

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leiden	Leiden	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leiden	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leiden	R			1620

*Omschrijving***

Inleiding

KOETSHUIS behorend bij de villa uit 1886 en opgetrokken in Chaletstijl.

Omschrijving

Het koetshuis is in rode baksteen opgetrokken over één bouwlaag onder een schilddak met een sterke zeeg. De gepleisterde plint is afgebiesd met groen geglazuurde keramische tegels, de bovenste helft van de gevels is gepleisterd in houten vakwerk. Het dak steekt over op korbelen en is gedekt met rode geglazuurde tuile-du-Nordpannen. Bolvormige pironnen op de nokeinden en een kleine dakkapel boven de westgevel. In de voorgevel (zuid) is in het midden een smal geveldeel hoger opgetrokken. Het bovenste deel, dat door de goot steekt, is voorzien van een opgeklampt (hooi)luik. Zowel dit deel als de dakkapel worden afgedekt door een zadeldakje met windveren en een sierspant. De rechtgesloten schuifvensters hebben bovenlichten met roeden en gepleisterde waterdorpels. De eveneens rechtgesloten opgeklampte deuren zijn voorzien van kleine ruitjes. De voorgevel wordt geleed door twee deuren met bovenlichten aan weerszijden van een venster met bovenlicht, waarboven zich het (hooi)luik bevindt. In de linker zijgevel (west) twee inrijdeuren, in de rechter zijgevel (oost) twee vensters.

Waardering

Het koetshuis is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde wegens functie en Chaletstijl. Voorts heeft het koetshuis ensemblewaarde als historisch-functioneel onderdeel behorende bij de villa. Het exterieur van het koetshuis is zeer gaaf.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 515064

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82984/8

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>				
Leiden	Leiden		Zuid-Holland				
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Rijnsburgerweg	8			2333 AA	Leiden		
Rijnsburgerweg	12			2333 AA	Leiden		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>		<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>	
Leiden	R					1636	
Leiden	R					1637	
Leiden	R					1619	

Omschrijving**

Inleiding

Twee POORTGEBOUWEN van het uitgebreide academische ziekenhuiscomplex, waarvan na sloop slechts enkele delen resteren. De villa die functioneerde als directeurswoning en het hoofdgebouw (Rijnsburgerweg nr. 4 en nr. 10) komen eveneens in aanmerking voor een rijksmonumentstatus.

De poortgebouwen werden omstreeks 1925 gebouwd in de stijl van het Kubistisch Expressionisme.

De gebouwen flankeren de binnenstraat die in de as ligt van de poort onder het hoofdgebouw en in het verlengde van de Boerhaavelaan, een belangrijke as aan de overkant van de Rijnsburgerweg. Het oorspronkelijke hek is verdwenen, de gemetselde hekpijlers staan er nog. Het metselwerk van de erker van het zuidelijke poortgebouw is vernieuwd, evenals van een deel van de muur langs de binnenstraat. Eén van de schoorstenen van het zuidelijke gebouw is bovendien ingekort.

Omschrijving

De twee poortgebouwen zijn gespiegeld identiek tegenover elkaar gebouwd en sluiten aan weerszijden aan op de woonhuizen aan de Rijnsburgerweg. De langgerekte poortgebouwen zijn opgebouwd uit in elkaar geschoven volumes van respectievelijk één, anderhalf en twee bouwlagen. Aan de Rijnsburgerweg zijn de poortgebouwen twee bouwlagen hoog, in de richting van het ziekenhuis (west)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

worden de volumes steeds lager. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen. De ver overstekende samengestelde schilddaken zijn gedekt met rode keramische daktegels en elk voorzien van drie hoge gemetselde schoorstenen en een langgerekte lage dakkapel onder een opgelicht dakvlak. Onder de overstekken houten beschotten en metalen mastgoten.

Op de hoeken aan de Rijnsburgerweg zijn erkers op een achthoekige grondslag gebouwd met daarop een balkon achter een gemetselde borstwering. Sterk risalerende éénlaags uitbouwen staan op de hoogte van de gemetselde hekpijlers.

Op de begane grond met name negenruits vensters met en zonder bovenlichten.

Combinaties van liggende en staande zesruits vensters op de verdieping en in het lage deel. Houten kozijnen, rollagen boven en onder de vensters. Houten deuren met een klein ruitje naast de erkers. Glasdeuren met roeden en vensters rond de hoeken in de risalerende uitbouwen.

De hogere gedeelten aan de Rijnsburgerweg functioneerden als woning. Het lage uiteinde (west) van het noordelijke poortgebouw wordt in beslag genomen door een transformator. In het zuidelijke poortgebouw dient dit deel als garage met een vierdelige houten garagedeur. De gevel langs de binnenstraat is voorzien van een staande strook met groene en een liggende strook met paarse glasstenen.

Waardering

De poortgebouwen zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde vanwege de rol die ze hebben gespeeld in de geschiedenis van het academisch ziekenhuiscomplex.

De twee poortgebouwen zijn tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens het ontwerp in de stijl van het Kubistische Expressionisme.

Stedebouwkundig gezien zijn de poortgebouwen van belang dankzij de beeldbepalende ligging op de as van de poort onder het hoofdgebouw en in het verlengde van de Boerhaavelaan.

Het exterieur van de poortgebouwen is gaaf.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Dienstwoning(K)

Functie

Poortgebouw

Monumentnummer*: 515102

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2000
Kadaster deel/nr	82980/150

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leiden	Leiden	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leiden	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leiden	R			1570

*Omschrijving***

Inleiding

Het hoofdgebouw van het Academisch ZIEKENHUIS is gebouwd in de periode van 1925 tot 1928. Het hoofdgebouw maakte deel uit van het uitgebreide academische ziekenhuiscomplex, waarvan na sloop slechts enkele delen resteren. De twee poortgebouwen en de directeurswoning met koetshuis aan de Rijnsburgerweg (nr. 8 en 12 en nr.4) komen eveneens in aanmerking voor een rijksmonumentstatus.

De eerste fase (1914-1921) van het ziekenhuiscomplex werd ontworpen door J.M. de Groot, districtsbouwkundige onder de toenmalige rijksbouwmeester voor de Onderwijsgebouwen Johannes A.W. Vrijman. Architect Gart Westerhout is verantwoordelijk voor de tweede fase (1922-1925), die voltooid werd in de periode dat G.C. Bremer de algehele leiding als rijksbouwmeester Rijksgebouwendienst op zich nam (1924-1945).

De late vorm van Overgangsarchitectuur is te danken aan de invloed van de conservatieve Vrijman op De Groot, gecombineerd met de meer progressieve bijdrage van Westerhout, die beïnvloed werd door de Amsterdamse School.

Aan de zuidkant is aan het paviljoen een vleugel toegevoegd.

Omschrijving

Het hoofdgebouw bestaat uit een hoge poort met aan weerszijden langgerekte vleugels. Aan het eind van de vleugels zijn paviljoens geplaatst, een H-vormig paviljoen aan de zuidkant, een rechthoekig paviljoen aan de noordkant. De risalerende poort is opgebouwd uit een driedelige door kruisgewelven en een stergewelf overkluisde poortonderdoorgang onder een hoge zaal met grote

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rechtgesloten en getoogde vensters. In de vensters een fijne roedenverdeling. De zaal wordt afgedekt door een schilddak met drie grote steekappen achter topgevels. Centraal op de kap van de poort staat een vierkante dakruiter met een klok aan vier kanten onder een uidak. De risaliet met de poort en zaal wordt in drieën gedeeld door twee grote geornamenteerde steunberen. De nissen met baldakijn, de dekstenen en speklagen in de steunberen zijn evenals de zuilen en bogen van de poort uitgevoerd in zandsteen. Het poortdeel heeft een hoge plint van ongepolijst gebosseerd graniet. Aan de binnenkant van de poort zijn de zuilen bekleed met zwart geglazuurde keramische tegels. De daken zijn gedekt met leien in Maasdekking.

De vleugels zijn over twee bouwlagen opgetrokken onder een zadeldak met een overstekende goot op klampen en reeksen gemetselde dakkapellen onder steekapjes met een zeeg. De paviljoens zijn over vier bouwlagen opgetrokken en identiek vormgegeven.

De ingangen van het gebouw bevinden zich aan de binnenzijde van de poort. Twee trappen in driezijdige traptorens met klokdaken aan weerszijden van de poort aan de westzijde. Twee vierkante traptorens onder tentdaken aan de oostkant van de vleugels.

De rode bakstenen gevels worden geleed door grote tweedelige en driedelige rechtgesloten vensters in houten kozijnen met een fijne roedenverdeling in de bovenlichten. In de oksels van het H-vormige paviljoen en de vleugel enkele éénlagige uitbouwen. Aan de oostkant van het H-vormige paviljoen een erker, die bekleed is met groen geglazuurde keramische tegels. Aan Art Deco verwante reliëfs in de tegels tussen de concave bovenhoeken van de vensters.

Interieur

In het hoofdgebouw zijn onder meer de volgende elementen bewaard gebleven: De bordestrappen in de traptorens van ongepolijst graniet met een hardstenen plint en tegels op de bordessen. Stalen traphekken bestaande uit spijlen op bollen met een houten leuning.

In de H-vormige zuidvleugel een bordestrap met op iedere verdieping drie zandstenen scheibogen op twee zuilen tussen de trap en de gang. Granieten pedestals en ionische kapitelen op de zuilen. De trap is gebouwd rond een liftschaft in een ijzeren kooi.

Waardering

Het hoofdgebouw van het ziekenhuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als restant van het uitgebreide academische ziekenhuiscomplex. Uit de negentiende eeuw en eerste decennia van de twintigste eeuw resteren weinig academische ziekenhuizen. Daardoor is het een belangrijke representant van de ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

Het pand is tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorisch waarde als laat voorbeeld van Overgangsarchitectuur waarin de invloed van de conservatieve rijksbouwmeester Vrijman is gecombineerd met de meer progressieve bijdrage van Westerhout, die beïnvloed werd door de Amsterdamse School.

Het hoofdgebouw is stedenbouwkundig van belang als visueel eindpunt van de as in de vorm van de Boerhaavelaan.

Het exterieur is gaaf, van het interieur resteren in de openbare ruimtes nog enkele elementen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Faculteitsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument